

Nieuwe aanpak mishandeling kinderen

Niet alleen aandacht vragen, voorlichten, slachtoffers helpen en daders pakken, maar veel meer preventie met onder meer een verplichte opvoedcursus voor aanstaande ouders. No Kidding uit Harderwijk - een onafhankelijke, rebelse voorvechter in de strijd tegen kindermishandeling - bestaat vijf jaar en heeft een nieuwe missie.

door **Anne Boer**
anneboer@destentor.nl

No Kidding richt zijn pijlen op een uitvoerig onderzoek naar de dieper liggende oorzaken van kindermishandeling en gaat campagne voeren om een verplichte opvoedcursus voor aanstaande ouders en lessen burgerschapsvorming voor kinderen er door te krijgen. Volgens No Kidding-directeur Friso van der Wal zijn de ogen te veel gericht op repressie. „We moeten naar preventie. Als we kinderen echt willen helpen, moeten we voor het probleem gaan zitten. Om te beginnen is daar gedegen onderzoek voor nodig. We studeren op een landelijke preventieaanpak met professor Jan Willems van de Universiteit van Maastricht. Dat onderzoek kan morgen beginnen, maar het geld ontbreekt helaas nog.” No Kidding bestaat bij de gratie van giften en donaties. Om het onderzoek mogelijk te maken gaat Van der Wal met de pet rond. Hij heeft vooral zijn hoop gevestigd op zorgverzekeraars. „Dat geld komt er wel. Als je kindermishandeling kunt voorkomen, bespaar je uiteindelijk niet alleen grenzeloos veel leed maar ook veel geld.”

Daarom pleit No Kidding er hartstochtelijk voor aanstaande ouders verplicht naar een opvoedcursus te sturen. Martine Vogel, die vanaf het prille begin betrokken is bij No Kidding. „Als ouders beter zijn voorbereid op de opvoeding van hun kind voorkomt dat kindermishandeling. En we gaan toch ook op les als we willen autorijden, of een bepaalde baan willen of op puppycursus als we een hond nemen. Iemand die pleegouder wil worden, moet zelfs twee jaar op cursus. Ik heb zelf drie kinderen. Ik zou er veel aan hebben gehad. Via zo'n cursus kun je ervaringen delen en ook van andere ouders veel leren.”

De cijfers die No Kidding hanteert zijn schrikbarend. Veertig procent van de jongeren komt in problemen. Van der Wal: „Dan kun je de ene na de andere voorziening optuigen, zoals het Centrum voor Jeugd en Gezin dat nu als een soort pedagogische huisartsenpost wordt gepresenteerd, maar dat verandert niets aan de oorzaak. Het is oude wijn in nieuwe zakken.”

Volgens Van der Wal wil de politiek te snel scoren en raakt ze daardoor de kern niet. „Dat ergert me enorm. Dat werkt niet in dit dossier. We praten over verandering van gedrag. Dat is een van de moeilijkste dingen en zeker een kwestie van lange adem.” No Kidding gaat verder waar andere organisaties die optreden tegen kindermishandeling stoppen. „We zijn onafhankelijk, rebels en enig in z'n soort. De overheid is tot dusver te afwachtend geweest. De overheid moet ook durven.”

Het ministerie van Jeugd en Gezin van Rouvoet, die na zijn aantreden in 2006 van kindermishandeling een speerpunt maakte, zegt blij te zijn met het werk van No Kidding en ziet deze organisatie als een belangrijke gesprekspartner. „Hoe meer het onderwerp kindermishandeling onder de aandacht komt, hoe beter en het is ook goed dat er in de maatschappij mensen opstaan en er niet alleen naar de overheid wordt gekeken.”

Friso van der Wal en Martine Vogel van No Kidding in Harderwijk. „Als je kindermishandeling kunt voorkomen, bespaar je uiteindelijk niet alleen grenzeloos veel leed maar ook veel geld.”
foto Ruben Schipper

Professor Jan Willems: Nederland moet wakker worden

Jaarlijks worden 350.000 kinderen mishandeld in Nederland. Toch is er nog geen Deltaplan tegen kindermishandeling. „Nederland moet wakker worden en het onder ogen durven te zien”, stelt hoogleraar Jan Willems vast. Het aantal mishandelingen - geestelijk en lichamelijk - kan volgens Willems drastisch omlaag als er meer geld beschikbaar komt voor preventie. Sterker nog. Iedere euro die gestoken wordt in het voorkomen van kindermishandeling zou volgens hem per saldo wel eens zestien euro kunnen besparen. Prof.dr. Jan Willems van de Universiteit Maastricht is de eerste en tot dusver enige hoogleraar Rechten van het kind in Nederland. Hij voelt zich vaak een roepende in de woestijn.

„Er is een ontzettende inhaalslag nodig op het gebied van onder meer bijscholing van leerkrachten, signalisering en hulp aan ouders.” Hij constateert de afgelopen jaren wel verbetering, dankzij minister Rouvoet en zijn ministerie van Jeugd en Gezin. „Maar het besef wat er gebeurt en wat de gevolgen zijn is nog onvoldoende doordrongen. Daarom is het zo belangrijk dat er organisaties als No Kidding zijn, waarbij No Kidding als enige voortdurend hamert op bewustwording. Nederland moet weten wat omvang, ernst en gevolgen zijn. Wat het betekent en wat het samenleving kost en dat we er met z'n allen dus ook iets aan kunnen en moeten doen.” De aanpak van kindermishandeling heeft, naast het indammen van de zee aan persoonlijk

ke ellende, een groot economisch belang. Het kost de samenleving miljarden. „Dan hebben we het niet alleen over de behandeling van de slachtoffers. Kindermishandeling is ook van invloed op de gezondheid van kinderen, hun weerbaarheid, hun gedrag. Veel jeugdcriminaliteit, geweld, drugs- en alcoholmisbruik ontstaat door kindermishandeling.”

Willems, lid van de landelijke stuurgroep Aanpak Kindermishandeling, pleit er voor het geld dat beschikbaar is voor jeugdzorg anders en efficiënter in te zetten. Meer onderzoek, opvoedcursussen. „We moeten vaders en moeders gaan voorbereiden op het ouderschap. Leren dat opvoeden zonder slaan en vernederen moet en kan. Dat

kan al vanaf de basisschool. Er zijn mooie folders, zoals 'Opvoeden zonder geweld' van het Nederlands Jeugdinstituut, maar die liggen nergens en die neemt ook niemand mee. Als we de titel zouden veranderen in 'Positief opvoeden' zou het vast een heel ander verhaal zijn.” Dat het kan, bewijzen de Scandinavische landen. „Daar gaat negentig procent van de ouders vrijwillig naar een opvoedcursus.” Geld voor onderzoek is volgens de hoogleraar van cruciaal belang. „Ik heb onlangs een boek samengesteld van duizend pagina's met bronnen van buitenlands onderzoek. Er gebeurt zoveel in de wereld. Overal liggen stukjes van de puzzel. Zolang daar geen geld voor komt en kindermishandeling niet op de wetenschappelijke agenda staat, verliezen we terrein.”

De hamvraag: waarom deed niemand wat?

Het kloppend hart van No Kidding tikt in een bescheiden kantoor in Harderwijk, vlakbij het oude stadshart. Behuizing en bezetting maken meteen duidelijk, hier regeert de passie en niet het grote geld. Maar dat weerhoudt de organisatie niet van grote plannen. Friso van der Wal is sinds 2008 de directeur. Hij is 67 jaar en al twee jaar met pensioen maar desondanks fulltime in de weer voor No Kidding. „Dit is geen liefdadigheid maar verantwoordelijkheid.” De boodschap van de organisatie is dat mensen hun houding moeten veranderen en zelf verantwoording moeten gaan nemen. No Kidding kent het belang daarvan uit de verhalen. De hamvraag voor slachtoffers is, waarom heeft niemand iets gedaan? „Dat is voor een kind vaak nog traumatischer dan het geweld zelf. Het is belangrijk voor ze te weten dat ze er niet alleen voor staan. Aandacht, betrokkenheid, medemenselijkheid, een liefdevolle aanraking kan het verschil maken. We horen van mensen dat het ze kracht heeft gegeven zich uit hun situaties van mishandeling te vechten. Daarom is ons werk ook zo belangrijk. We zijn geneigd het probleem bij professionals neer te leggen, maar we kunnen ook zelf verantwoordelijkheid nemen. Neem je gevoel serieus. Wees alert op signalen. Praat er over met iemand in je omgeving. Onderneem actie. Natuurlijk kan dat moeilijk zijn, maar de angst die de omgeving heeft om in te grijpen staat in geen enkele verhouding tot de angst van het slachtoffer.”

Het werk voor No Kidding heeft de kijk van Friso van der Wal op kindermishandeling veranderd. „Als ik nu terugkijk naar de periode dat ik tien, elf jaar was, moet ik vast stellen dat ik toen ook slachtoffer ben geweest van kindermishandeling.”

Schoolproject

No Kidding (vier beroepskrachten, honderd vrijwilligers) slaat de trom met tv- en radiospot en jaarlijks een landelijke postercampagne, maar houdt ook huiskamerbijeenkomsten, tientallen presentaties en scholenprojecten over kindermishandeling. In Oldenzaal draait nu een uitgebreid project waaraan alle basisscholen mee doen.

Buren konden er niet van slapen maar deden wel hun ogen dicht

No Kidding geeft steeds vaker presentaties om aandacht te vragen voor kindermishandeling. De organisatie bereikt daarmee duizenden mensen.

Belangrijk onderdeel is de film 'Kindermishandeling heeft vele gezichten'. Het is een schokkende film, bedoeld om ernst en omvang van kindermishandeling zichtbaar te maken. Het is donderdagmorgen. Frank Thunnissen uit Eindhoven en Carla de With uit IJsselstein staan voor een groep EHBO-ers in Zeewolde. Voor de groep is het de laatste les van een cursus eerste hulp aan kinderen. Voor Frank de vijftiende presentatie in enkele maanden.

Hij is vader van een zoon van 7 jaar en heeft een eigen bedrijf. Restaureert auto's. Het werk voor No Kidding doet hij er vrijwillig naast. Omdat hij het heel belangrijk vindt. „Elk jaar zijn 350.000 kinderen in Nederland slachtoffer van kindermishandeling, maar tachtig procent van de volwassenen is zich niet of onvoldoende bewust

van die narisheid. We weten wel hoeveel echtparen scheiden, maar kindermishandeling is nog een ondergeschoven kind.” Carla is zelf in haar jeugd slachtoffer geweest van kindermishandeling. Ze is jarenlang misbruikt. De verhalen van Frank en Carla maken indruk, maar de film nog meer. „Ik word er echt misselijk van”, zegt een van de bezoekers. De boodschap is helder. Kindermishandeling is 'onder ons', maar we moeten het willen zien. Of treffender: De buren konden er niet van slapen maar deden wel hun ogen dicht. Ook uit de reacties in de zaal blijkt, dat het moeilijk is er iets van te zeggen. „Je durft je er niet mee te bemoeien.” Carla benadrukt hoe belangrijk het is dat iemand dat wel doet. Het heeft haar gered. „En wie moet anders voor het kind opkomen. Kinderen kunnen dat meestal zelf niet en gaan de situatie waarin ze zitten helaas ook normaal vinden omdat ze niet beter weten.” Maar hoe doe je dat dan? „Volg je gevoel. Praat er over. Veroordeel niet maar zeg dat jij er een slecht gevoel bij hebt.”

350.000

- De overheid gaat op basis van onderzoek uit 2005 uit van 107.000 gevallen van kindermishandeling per jaar in Nederland.
- No Kidding hanteert op basis van internationaal wetenschappelijk onderzoek uit 2008, gepubliceerd in medisch tijdschrift The Lancet, de rekenmethode dat tien procent van de kinderen in rijke landen slachtoffer is van kindermishandeling. In Nederland zouden dat er dan 350.000 per jaar zijn.
- In ons land sterft elke week een kind aan mishandeling
- Eenderde van de mishandelingen betreft geweld
- Verwaarlozing is minstens zo schadelijk voor een kind als lichamelijke mishandeling of seksueel misbruik
- Tussen de vijf en tien procent van de meisjes wordt tijdens hun jeugd verkracht
- Kindermishandeling leidt tot mentale problemen, drugs- en alcoholmisbruik, risicovol seksueel gedrag, zwaartijvigheid en crimineel gedrag

Meer feiten en cijfers op www.destentor.nl